

VII. Żeby czad nie zaprowadził Cię na drugi świat...

Czad – nie zobaczysz... nie poczujesz... niewielka dawka może zabić...

Skąd się bierze czad i dlaczego jest tak niebezpieczny?

Tlenek węgla, czyli czad, powstaje podczas procesu niepełnego spalania materiałów palnych, w tym paliw, który zachodzi przy niedostatku tlenu w otaczającej atmosferze.

Niebezpieczeństwo zczadzenia wynika z faktu, że tlenek węgla:

- jest gazem niewyczuwalnym przez zmysły człowieka (bezwonny, bezbarwny i pozbawiony smaku),
- blokuje dostęp tlenu do organizmu – zajmuje jego miejsce w czerwonych ciałkach krwi, powodując przy długotrwałym narażeniu (w większych dawkach) śmierć przez uduszenie.

Co jest główną przyczyną zczadzeń?

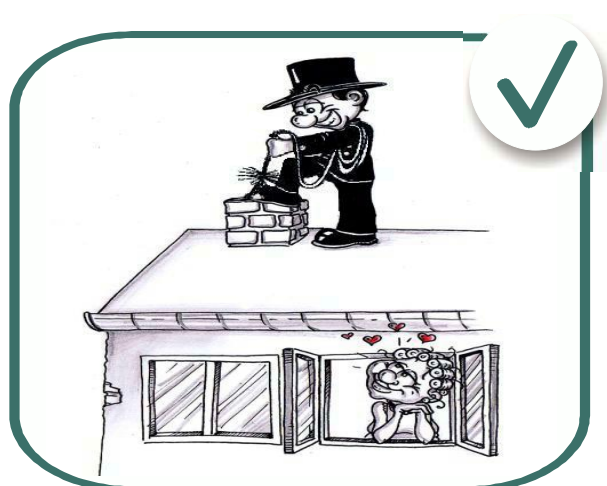
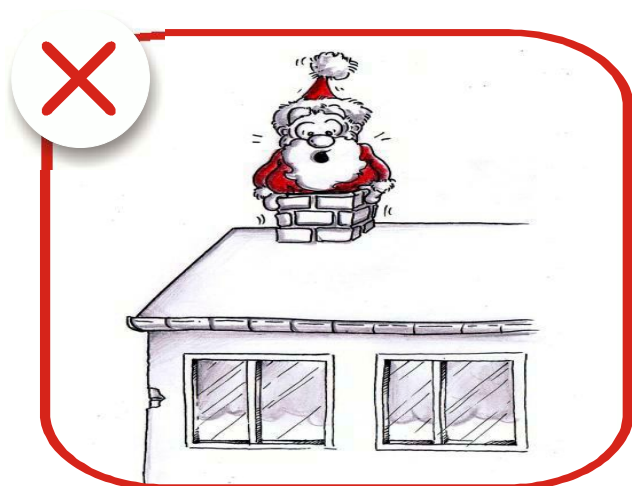
Głównym źródłem zatruć w budynkach mieszkalnych jest niesprawność przewodów kominowych: wentylacyjnych, spalinowych i dymowych.

Wadliwe działanie wspomnianych przewodów może wynikać z ich nieszczelności, braku konserwacji (w tym czyszczenia), wad konstrukcyjnych oraz często niedostosowania istniejącego systemu wentylacji do stopnia szczelności stosowanych okien i drzwi (szczególnie po wymianie okien i drzwi z starych na nowe).

Może to prowadzić do niedrożności przewodów, braku ciągu, a nawet do powstawania zjawiska ciągu wstecznego, polegającego na tym, że dym zamiast wydostawać się przewodem kominowym na zewnątrz – cofa się do pomieszczenia.

Prawo budowlane zobowiązuje zarządców oraz właścicieli obiektów budowlanych, w tym m.in. budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz jednorodzinnych, do przeprowadzenia kontroli przewodów kominowych co najmniej raz w roku.

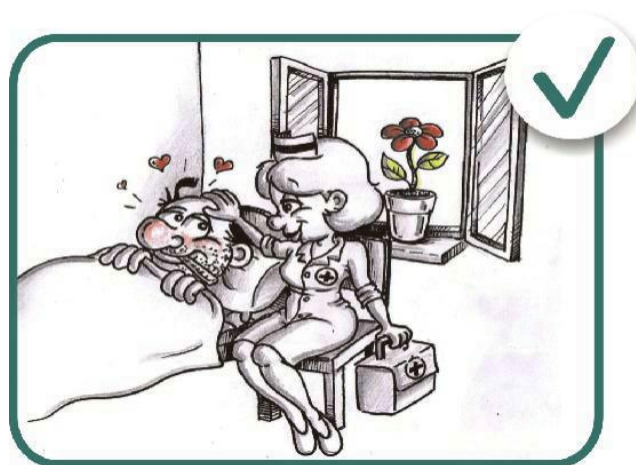
Zaprzyjajnij się z kominiarzem, może uratować ci życie!

Przyczyną zaccadzeń są również niesprawne urządzenia gazowe. Jeżeli jesteś użytkownikiem piecyka lub kuchenki gazowej utrzymuj je w czystości i dobrym stanie technicznym, a także zlecaj ich okresową kontrolę uprawnionym osobom, zgodnie z zaleceniami wytwórcy zawartymi w instrukcji obsługi. Właściwa konserwacja piecyka gazowego zapobiega gromadzeniu się sadzy po stronie spalin oraz kamienia kotłowego po stronie wody. Dzięki temu zostanie zachowane optymalne zużycie paliwa, a w konsekwencji powietrza. Jeżeli urządzenie gazowe pracuje z dużym nadmiarem powietrza to mimo, że w jego spalinach nie ma tlenku węgla, wzrastają opory przepływu w kanałach spalinowych i przy podłączeniu do tego samego kanału spalinowego kolejnego piecyka gazowego, np. w sąsiednim mieszkaniu, może już pojawić się tlenek węgla w Twoim lub sąsiednim mieszkaniu. Przy dużej wilgotności powietrza zmniejsza się zawartość tlenu w powietrzu, co może skutkować pojawieniem się niebezpiecznego stężenia tlenku węgla. Utrzymując właściwy stan techniczny urządzeń gazowych zapewnisz także prawidłowe funkcjonowanie zabezpieczeń, które zostały w nich zainstalowane, takich jak: czujnik zaniku płomienia, czujnik zaniku ciągu kominowego, ogranicznik temperatury zapobiegający przegrzaniu korpusu wewnętrznego.

Jak uniknąć zaccadzenia?

- Nie bagatelizuj następujących objawów: duszności, bólów i zawrotów głowy, nudności, wymiotów, oszołomienia, osłabienia, przyspieszenia czynności serca i oddychania, ponieważ mogą być sygnałem, że ulegasz zatruciu czadem. W takiej sytuacji natychmiast przewietrz mieszkanie, w którym się znajdujesz, wyjdź na zewnątrz, zadbaj o bezpieczeństwo swojej rodziny, wezwij straż pożarną i zasięgnij porady lekarskiej.

- Przeprowadzaj kontrole techniczne, w tym sprawdzaj szczelność przewodów kominowych, systematycznie je oczyszczaj i sprawdzaj ciąg powietrza.
- Piece i podgrzewacze wody, zwłaszcza gazowe, w których odbywa się proces spalania, użytkuj zgodnie z instrukcją producenta.
- W przypadku wymiany okien lub drzwi na nowe, sprawdź poprawność działania wentylacji – być może konieczne będzie usunięcie uszczelki, założenie dodatkowego wywietrznika lub kratki wentylacyjnej. Nie mów, że będzie Ci „wiało”. Od prawidłowego ciągu zależy Twoje życie!
- Często powyższe czynności są niewystarczające. Zastanów się... Otwarte lub rozszczelnione okno w czasie pracy, np. gazowego podgrzewacza wody, znacząco poprawia ciąg powietrza, a co za tym idzie – wszystkie produkty procesu spalania zostaną wyciągnięte na zewnątrz. Taaaak, wiem! Będzie Ci „wiało”...
- Systematycznie sprawdzaj ciąg powietrza, np. poprzez przyłożenie kartki papieru do otworu lub kratki wentylacyjnej. Kartka powinna do nich przywrzeć.
- Często wietrz pomieszczenia, w których odbywa się proces spalania, a najlepiej – rozszczelnij trochę okna.

W trosce o własne bezpieczeństwo rozważ zamontowanie w domu także czujek dymu i gazu. Koszt wyposażenia mieszkania w takie czujki jest niewspółmiernie niski do korzyści, jakie daje ich zastosowanie. Pamiętaj – czujka może uratować Tobie i Twoim bliskim życie!

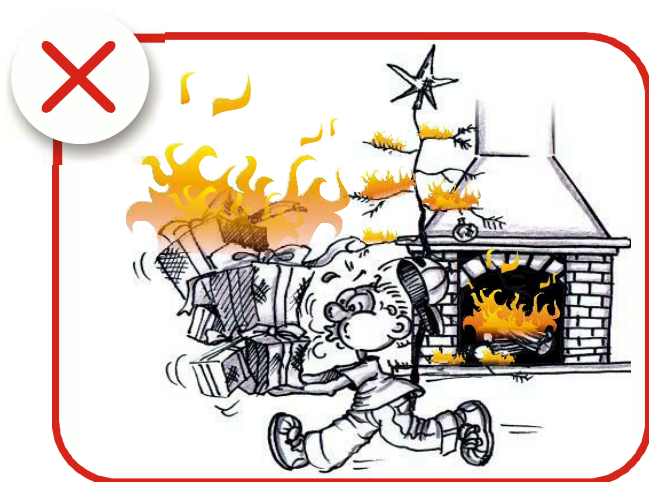
VIII. Aby choinka się świeciła, a nie paliła

Święta... czas przygotowań, gorączkowych zakupów, sprzątanania i gotowania. W ferworze walki nietrudno o niedopatrzenie i nieostrożność. Wiem, wiem! Brakuje Ci czasu na wiele spraw, lecz pamiętaj o dopilnowaniu swoich małych pociech, które w zamieszaniu mogą zrobić coś kompletnie nieprzewidywalnego. Myśl za swoje dziecko! Postaraj się, by nie miało ono dostępu do gorących garnków. Zajmij je strojeniem choinki, robieniem łańcuchów z kolorowego papieru lub aniołków z masy solnej.

Żeby choinka nie stanowiła zagrożenia pożarowego:

- ustaw ją stabilnie z daleka od grzałek, piecyków, termowentylatorów lub kominka – strumień ciepła emitowany przez te urządzenia nie może być skierowany na choinkę,

- nie ustawiaj blisko firan i zasłon,
- pamiętaj, że nie ma znaczenia czy jest prawdziwa czy sztuczna - obie łatwo się palą.

Oświetlenie choinki:

- wybierz lampki świąteczne opatrzone znakiem CE,
- nie zakładaj na choinkę lampek własnego wyrobu,
- nie wieszaj na choince zimnych ogni (zimne są tylko z nazwy) ani świeczek – palą się bardzo krótko, a stanowią duże zagrożenie pożarowe.

Świeca:

- nie ustawiaj jej blisko choinki, firan, zasłon i innych palnych lub „fruwających” rzeczy,
- nie dopuść do zapalenia się ozdób świecznika.

Oświetlenie zewnętrzne:

- kupuj lampki świąteczne, które są przeznaczone do używania w warunkach zewnętrznych,
- nie dopuść, by łączenia kabli leżały w wodzie, śniegu lub błocie.

Zimne ognie:

- teoretycznie są bezpieczne, jednak wytwarzają wysoką temperaturę i w sprzyjających warunkach mogą wywołać pożar,
- nie zezwalaj swoim dzieciom na zabawę zimnymi ogniami bez nadzoru osoby dorosłej.

A jeśli choinka się zapaliła?

- Odłącz ozdoby (lampki, światełka) od instalacji elektrycznej.
- Polej choinkę wodą lub użyj gaśnicy.

Pożar się rozprzestrzenia? Wezwij straż pożarną i ewakuuj się!

IX. Fajerwerki – wystrzałowo, a nie wybuchowo

Fajerwerki to materiał łatwopalny i wybuchowy – o wysokiej temperaturze palenia i dużym polu rażenia w momencie wybuchu. To nie zabawka, którą można dać dziecku! Zwróć uwagę, że producent (nie bez przyczyny) wskazuje, iż fajerwerków mogą używać tylko osoby powyżej 18 roku życia.

Żeby fajerwerki i petardy stały się bezpieczną atrakcją, musisz pamiętać o kilku zasadach:

- kupuj je w sprawdzonych miejscach, by mieć pewność, że były właściwie przechowywane i nie są uszkodzone,
- przed użyciem zapoznaj się z instrukcją obsługi,
- nie odpalaj ich w rękach. Jest to przyczyną bardzo wielu poważnych urazów rąk. Jeżeli w instrukcji jest napisane: „nie trzymać w ręku”, to nie trzymaj! Nawet, jeśli ktoś mówił, że nic mu się nie stało...

- nie odpalaj ich w pomieszczeniach zamkniętych; w mieszkaniu odbijają się od ściany i mogą zrobić komuś krzywdę (oparzyć, uszkodzić wzrok i słuch) lub doprowadzić do pożaru,
- nie odpalaj ich w pobliżu drzew i domów oraz w miejscach narażonych na pożar, np. zakładach przemysłowych, portach lotniczych,

- nie odpalaj ich z balkonów, tarasów ani okien,
- po ich odpaleniu odsuń się na wskazaną w instrukcji odległość,
- nie wbijaj fajerwerków w ziemię; sztuczne ognie lecące do góry najlepiej odpalać, wkładając je do pustej, szklanej butelki,
- nie wrzucaj petard i fajerwerków w miejsca, gdzie mogą znajdować się ludzie lub rzeczy łatwo zapalne,
- przewiduj ich tor lotu i miejsce upadku. Pamiętaj – fajerwerki i petardy to otwarte źródła ognia, które mogą być przyczyną pożaru!
- nie używaj ich, jeśli jesteś pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

Dzieci są zawsze bardzo zainteresowane fajerwerkami i petardami. Zwróć uwagę na swoje dziecko! Nie pozwól mu odpalać wyrobów pirotechnicznych, nawet jeśli bardzo Cię o to prosi! Przypilnuj, by trzymało się z dala od miejsca odpalania fajerwerków. Na pociechę możesz dać mu dużo bezpieczniejsze zimne ognie, ale niech bawi się nimi zawsze pod nadzorem osoby dorosłej.

**Niech Sylwester lub inna uroczystość będą wystrzałowe,
a nie wybuchowe!**

X. Co w trawie piszczy? Nie wypalaj traw!

Świadomość Polaków w zakresie ekologii poprawia się z roku na rok, jednak cały czas zbyt wolno. My, strażacy, widzimy to głównie w okresie wiosennym i jesiennym, kiedy mimo naszych apeli wypala się trawy.

Najczęstszą przyczyną wypalania traw jest „głupia zabawa” dzieci lub młodzieży, ale również brak roztropności ze strony dorosłych, którzy w ten sposób chcą usunąć suchą roślinność ze swoich pól, nieużytków i przydomowych działek. Ze względu na zagrożenie pożarowe, uciążliwość dymu oraz negatywny wpływ na bioróżnorodność środowiska wypalanie traw uznawane jest za szkodliwy proceder. Dosadniej rzecz ujmując, podpalanie traw to akt bezmyślności i wandalizmu.

Za wypalanie traw grożą surowe sankcje

Ustawa o ochronie przyrody w art. 131 pkt 12 (Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) stanowi: „Kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwary, podlega karze aresztu albo grzywny”.

Zgodnie z art. 82 §1 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 1971r. Kodeksu wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. nr 46, poz. 275 z późn. zm.) kto dokonuje czynności, które mogą spowodować pożar lub jego rozprzestrzenianie się polegające na niedozwolonym używaniu otwartego ognia, stosowaniu innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów palnych – podlega karze aresztu, nagany lub grzywny, której wysokość w myśl art. 24 § 1 może wynosić od 20 do 5000 zł.

Natomiast art. 163 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. nr 88 poz. 553 z późn. zm.) stanowi: „Kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać pożaru, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”.

Dodatkowo Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nakłada dotkliwe kary finansowe na osoby wypalające trawy w postaci zmniejszenia od 5 do 25%, a w skrajnych przypadkach nawet odebrania należnej wysokości wszystkich rodzajów unijnych dopłat bezpośrednich za dany rok.

Wypalanie roślinności jest nie tylko wykroczeniem „pożarowym”, lecz także „przyrodniczym”.

Pamiętaj, że efektem wypalania traw często są niekontrolowane pożary, które mogą rozprzestrzenić się na pobliskie zabudowania lub lasy. Nierzadko powodują one duże straty materialne, a nawet giną w nich ludzie, w tym sprawcy pożarów, przypadkowe osoby oraz strażacy! Szczególnie niekorzystne są przerzuty ognia na torfowiska, w wyniku których powstaje intensywne zadymienie. Pożary torfowisk tlą się pod powierzchnią ziemi i bardzo trudno je ugasić.

Podczas pożarów traw tworzą się znaczne ilości szkodliwych związków, takich jak dioksyny (czyli związki toksyczne dla ludzi) czy wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, które mają działanie rakotwórcze. Dodatkowo spowolniony zostaje proces tworzenia w ziemi próchnicy (humusu).

Nie wypalaj traw – to karalne, niebezpieczne i zatruwa środowisko!

XI. Płonie, płonie stodoła... oby tylko w piosence

Pożary, które mogą powstać w Twoim gospodarstwie wiążą się najczęściej z bardzo dużymi stratami zarówno w mieniu, jak i dobytku. Bardzo często prowadzą do całkowitego zniszczenia zabudowań gospodarczych i niejednokrotnie niszczą także domy mieszkalne. Aby uniknąć ogromnych strat, wystarczy przestrzegać kilku podstawowych zasad.

Prawidłowe czynności podczas zbioru, transportu i składowania płodów rolnych

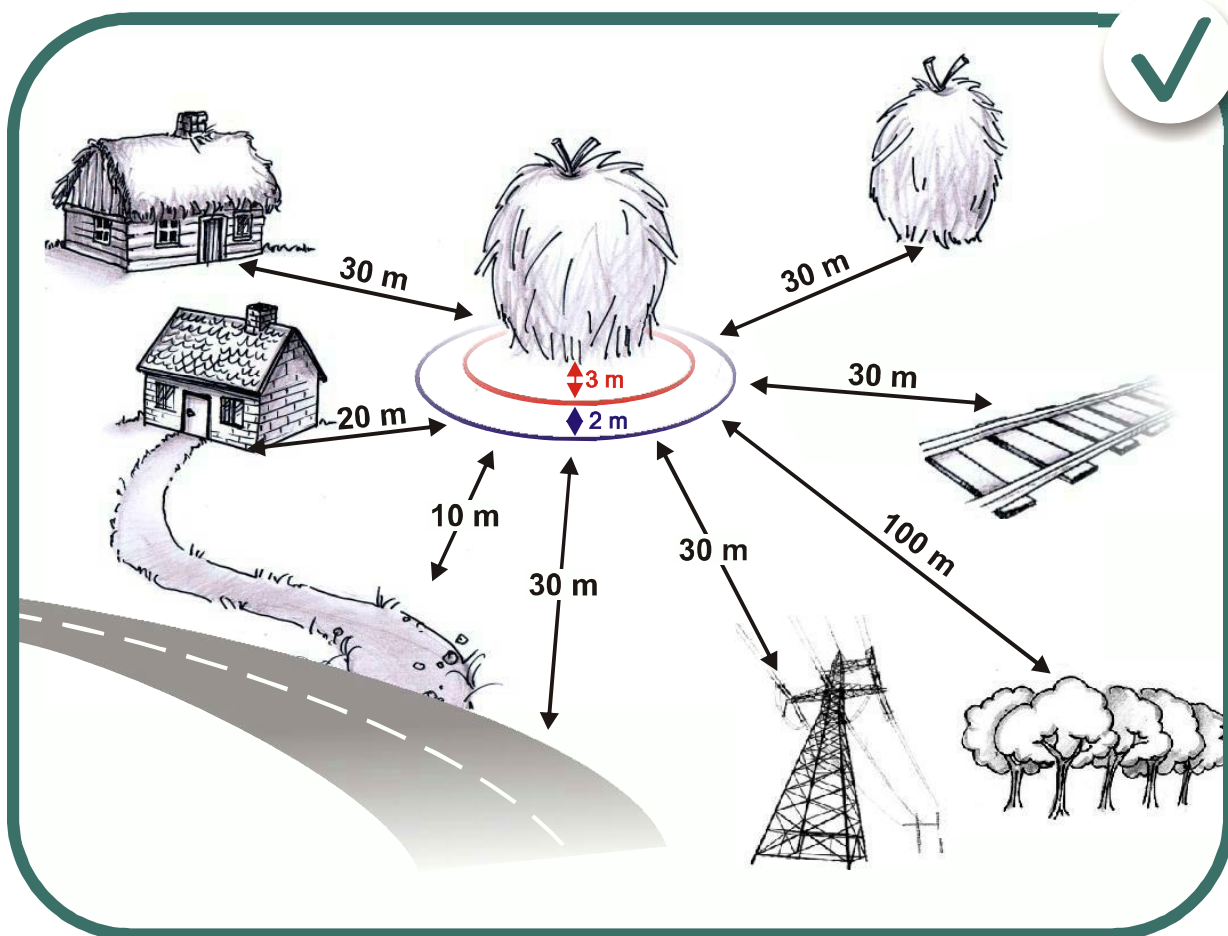
- Zawsze stosuj się do wskazań podanych w instrukcjach obsługi, szczególnie przy eksploatacji maszyn rolniczych i innych z napędem mechanicznym.
- Stosuj silniki elektryczne o odpowiednim do warunków pracy stopniu ochrony.
- Staraj się, by minimalna odległość układu napędowego od stert, stogów i budynków o konstrukcji palnej wynosiła przynajmniej 5 m.
- Silniki spalinowe ustaw na podłożu niepalnym, w odległości co najmniej 10 m od stert, stogów lub budynków o konstrukcji palnej.
- Zabezpiecz urządzenia wydechowe silników spalinowych przed wylotem iskier.
- Zapewnij drogę ewakuacyjną dla ludzi, zwierząt i sprzętu.
- Materiały pędne, np. paliwa, przechowuj w naczyniach zamkniętych i nietłukących się w ilości, która nie przekracza dobowego zapotrzebowania; przechowuj je w odległości co najmniej 10 m od punktu omłotowego i miejsc występowania palnych płodów rolnych.
- Miejsca, w których prowadzi się omłoty, stertowanie i kombajnowanie wyposaż w gaśnice oraz w razie potrzeby w sprzęt służący do wykonywania pasów ograniczających rozprzestrzenianie się pożaru.

Pamiętaj!

Zabronione jest palenie tytoniu w trakcie obsługi sprzętu, maszyn i pojazdów podczas zbiorów palnych płodów rolnych oraz ich transportu.

Zabronione jest używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w odległości mniejszej niż 10 m od miejsca omłotów i miejsc występowania palnych płodów rolnych.

Serty, stogi, brogi – tutaj również obowiązują pewne zasady. Zasady te skupiają się głównie na odległościach, które przedstawiamy na rysunku.

Aby zabudowania gospodarcze i płody rolne były odpowiednio zabezpieczone, zachowaj następujące odległości:

- od budynków wykonanych z materiałów:
 - palnych – 30 m,
 - niepalnych i pokryciu co najmniej trudno zapalnym – 20 m,
- od dróg publicznych i torów kolejowych – 30 m,
- od urządzeń i przewodów linii elektrycznych wysokiego napięcia – 30 m,
- od lasów i terenów zadrzewionych – 100 m,
- między stertami i stogami stanowiącymi odrębne strefy pożarowe – 30 m.

Wokół serty, stogów i brogów należy wydzielić i utrzymać powierzchnię o szerokości co najmniej 2 m w odległości 3 m od ich obrysu, pozbawioną materiałów palnych.

Produkty roślinne składuj w sposób uniemożliwiający ich samozapalenie – dbaj o to, by były odpowiednio suche. Jeśli musisz składować produkty niedosuszone, okresowo sprawdzaj ich wewnętrzną temperaturę.

Pamiętaj!

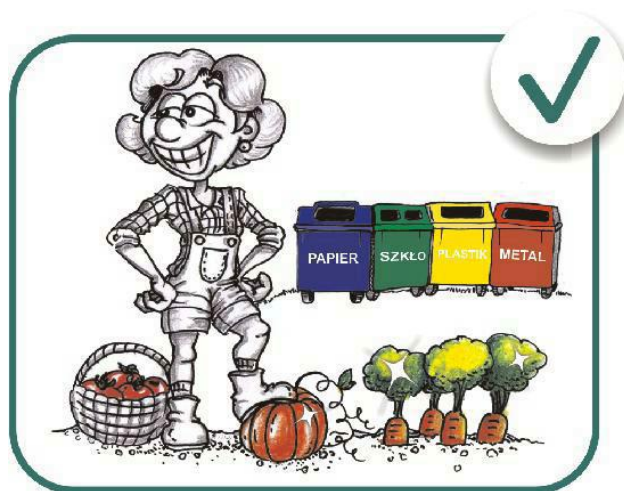
Zabronione jest wypalanie roślinności na łąkach, pastwiskach, nieużytkach, rowach, pasach przydrożnych, szlakach kolejowych lub w strefie oczeretów i trzcin.

Dopuszczalne jest wypalanie słomy i pozostałości roślinnych na polach w odległości większej niż 100 m od zabudowań, miejsc ustawienia stert i stogów, lasów oraz zboża na pniu jedynie w przypadku zapewnienia stałego nadzoru miejsca wypalania oraz jeśli nie powoduje to zakłóceń w ruchu drogowym. Szczegółowe zasady wypalania słomy i pozostałości roślinnych ustalają organy samorządu terytorialnego w uzgodnieniu z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej.

Nie bądź Polakiem mądrym po szkodzie i już teraz zadbaj o to, by Twój dom i Twoje gospodarstwo były bezpieczne!

XII. Kochasz dzieci – nie pal śmieci

Powietrze, które wdychamy, szczególnie w okresie od jesieni do wiosny, jest coraz bardziej zanieczyszczone. Niedługo, i to nie żart (!), nie da się nim oddychać. Prawda jest taka, że to my sami siebie trujemy. W jaki sposób? Sposobów jest wiele. Jednym z nich jest spalanie śmieci w domowych piecach lub na świeżym powietrzu.

Temperatura utrzymywana w domowym piecu, podczas gdy spalane są śmieci, jest zbyt niska, aby mogły się całkowicie spalić uwalniane substancje niebezpieczne, tj. tlenek węgla, tlenki azotu i siarki, związki chloru i fluoru, pyły zawierające metale ciężkie czy dioksyny oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne. Kominy naszych domów nie mają odpowiednich filtrów, przez co trujące gazy i pyły emitowane są do powietrza, którym oddychamy.

Szkodliwość dymów emitowanych przez domowe kominy jest kilkakrotnie wyższa od tych wytwarzanych przez fabryki, które zobligowane są do zakładania w kominach urządzeń filtrujących.

Obecne w dymie związki chemiczne są przyczyną powstawania chorób nowotworowych, podrażnień układu oddechowego i krążenia, alergii oraz uszkadzają wątrobę. Spalanie odpadów w piecach powoduje też odkładanie się szkodliwych substancji w glebie, które zatruwają uprawiane w przydomowych ogródkach warzywa i owoce.

Za „pozorne oszczędności” podczas spalania odpadów płacimy własnym zdrowiem i zdrowiem naszych najbliższych.

Skutki skażenia odczuwane są przez około 20 lat od dnia spalenia śmieci. Zatem paląc dziś śmieci, zatruwasz następne 20 lat życia swojego dziecka. Dlatego zastanów się, zanim wrzucisz do pieca plastikową butelkę, kubeczki po jogurtach, kawał gumy lub niskiej jakości opał. Nie bądź krótkowzroczny, pomyśl o przyszłości swoich dzieci! Segreguj śmieci oraz zastanów się, czym ogrzewasz swój dom.

A w aspekcie przeciwpożarowym?

Kominiarze bardzo często obserwują silne zanieczyszczenie kominów, a także ich kruszenie. Spowodowane jest to spalaniem śmieci, a dokładnie działaniem kwasu siarkowego na zaprawę cementową w kominach murowanych. Szczególnie widoczne jest to w części komina wystającego nad dachem, gdzie stale utrzymuje się wilgoć. Elementy te pod wpływem kwasu siarkowego, który powstaje z dymu i pary wodnej, rozsypują się, jakby były z piasku. Poza tym komin oblepiany jest dużą ilością tłustej, lepkiej sadzy. Brudne, oblepione sadzą kominy zapalają się naprawdę często. A przez to powstają pożary dachów i poddaszy.

Aby nie zatruwać powietrza, którym oddychasz, zastosuj kilka naszych rad:

- nie pal śmieci,
- zwracaj uwagę na jakość kupowanego węgla,
- wymień niesprawny piec węglowy,
- rozmawiaj o problemie spalania śmieci z sąsiadami, rodziną, znajomymi – uświadamiaj im, jak poważny jest to problem,
- rozważ przyłączenie swojego domu do sieci ciepłowniczej.

Co można spalać w piecu lub na świeżym powietrzu?

Do celów grzewczych dopuszcza się wykorzystanie tych odpadów, których spalanie nie powoduje negatywnego wpływu na środowisko, pod warunkiem, że są spalane w przystosowanych do tego celu piecach. A są to:

- odpady z rolnictwa i gospodarki leśnej (odpadowa masa roślinna),
- odpady z przetwórstwa drewna (odpady kory i korka, trociny i wióry, ścinki, drewno, niezawierające substancji niebezpiecznych z wyłącze-

- niem trocin, wiórów, ścinek pochodzących z obróbki płyt wiórowych),
- opakowania z papieru i tektury oraz opakowania z drewna, odpady budowlane (drewno z budów i remontów, o ile nie jest zanieczyszczone impregnatami i powłokami ochronnymi),
- odpady posortowane (papier i tektura oraz niezanieczyszczone drewno),
- odpady z gospodarstw domowych (papier i tektura, niezanieczyszczone drewno),
- odpady z targowisk (kartony).

XIII. Dobre rady na złą pogodę

Każdy żywioł jest niebezpieczny! Burze, intensywne opady deszczu oraz huraganowy wiatr są naturalnymi zjawiskami pogodowymi i występują z różną siłą. To zjawiska, które szybko się przemieszczają. Silne mrozy i długotrwałe upały także są groźne, jeśli nie jesteśmy do nich odpowiednio przygotowani lub nie wiemy, jak sobie z nimi radzić. Zastanów się, czy Ty i Twoja rodzina jesteście w takich sytuacjach bezpieczni?

BURZE I HURAGANY

Gdy za oknem szaleją żywioły

- Zamknij okna i drzwi.
- W miarę możliwości wyłącz urządzenia elektryczne i gazowe.
- Nie planuj wycieczek w góry, nie wychodź z domu (np. na zakupy).
- Zabezpiecz minimalny zapas wody pitnej, żywności i niezbędnych lekarstw.
- Sprawdź, czy masz pod ręką oświetlenie awaryjne (np. latarkę) oraz naładowany telefon komórkowy.
- Nie obserwuj niebezpiecznych zjawisk pogodowych; w czasie nawałnicy nie podchodź do okien i drzwi.
- Jeżeli jesteś w budynku, w centrum huraganowego wiatru lub trąby powietrznej, usiądź pod ścianą nośną, z daleka od okien i drzwi, najlepiej na najniższej kondygnacji (np. w piwnicy).
- Jeżeli bardzo silny wiatr lub intensywne opady deszczu zaskoczą Cię podczas podróży samochodem, najlepiej przerwij jazdę (zatrzymaj się, poszukaj bezpiecznego schronienia).
- Nie parkuj samochodu pod drzewami, słupami i liniami energetycznymi.

- Pamiętaj, że wysokie elementy przyciągają wyładowania atmosferyczne i najlepiej, aby nie przebywać podczas burzy w ich pobliżu.
- W żadnym wypadku nie szukaj schronienia pod drzewami, słupami czy liniami energetycznymi oraz tak lekkimi konstrukcjami, jak wiaty autobusowe i tramwajowe.
- Nawałnicę najlepiej przeczekać w budynku.

- Unikaj otwartej przestrzeni. Jeżeli nie masz możliwości schronienia się przed burzą lub huraganem, to wykorzystaj zagłębienia terenu (rów, głęboki dół). Podczas burzy nie siadaj i nie kładź się na ziemi, lecz przykucnij.
- Odsuń się od metalowych przedmiotów i nie dotykaj ich.

Jeśli jesteś nad wodą:

- wyjdź z wody,
- opuść żaglówkę, łódź, ponton, rower wodny, kajak itp. i przycumuj ją do brzegu,
- pamiętaj, że podczas silnego wiatru nie wolno przebywać w żaglówce ani pod jej pokładem; w przypadku wywrócenia się łodzi ryzykujemy życiem,
- połóż na ziemi lub na wodzie kije wędkarskie i nie dotykaj ich.

Podczas burzy i huraganu najlepiej nie przebywaj nad wodą.

Jeśli jedziesz samochodem:

- zmniejsz prędkość jazdy i miej świadomość, że gdy wyjeżdżasz z zalesionego lub zabudowanego terenu, gwałtowny podmuch wiatru może spowodować utratę panowania nad samochodem i doprowadzić do wypadku,
- jeśli możesz, zatrzymaj się na poboczu (włącz światła awaryjne) lub na najbliższym parkingu; jeśli zaskoczy Cię burza, a nie możesz schronić się w budynku, to zostań w odpowiednio zaparkowanym pojeździe,

- nie zatrzymuj się pod słupami i liniami energetycznymi oraz pod drzewami. Złamana gałąź lub drzewo może przygnieść samochód i osoby w nim przebywające.

Podczas burzy, będąc poza budynkiem, nie używaj telefonu komórkowego. Pamiętaj, że chwilowa poprawa pogody oraz cisza nie oznaczają, że jest bezpiecznie. Przed wyjściem upewnij się, jak wygląda sytuacja.

Uważaj na pioruny! Porażenie piorunem najczęściej kończy się śmiercią lub trwałym kalectwem. Wyładowanie atmosferyczne może też spowodować pożar, uszkodzić budynek lub spalić instalację elektryczną i uszkodzić wszystkie włączone do niej urządzenia, np. telewizor, komputer.

WICHURY

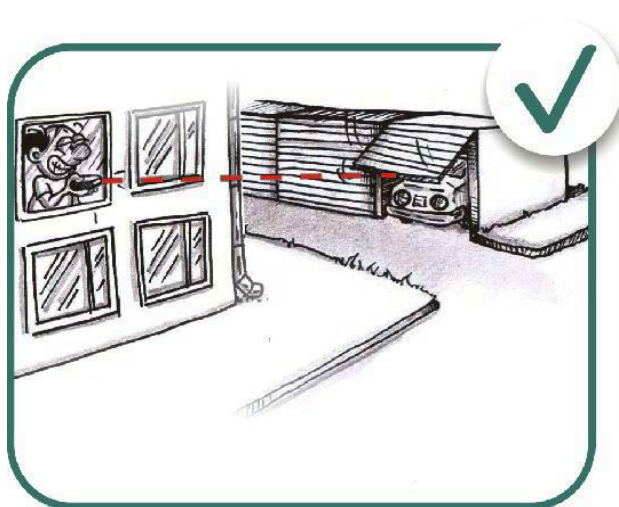
Występowanie silnych wiatrów powodowane jest najczęściej szybko przemieszczającymi się aktywnymi niżami. Najgroźniejszą formę przyjmują one w okresie wiosennym i jesiennym.

Zabezpiecz swoje mieszkanie/dom przed wichurą

- Zamknij okna, zabezpiecz rynny i inne części budynku.
- Zabezpiecz lampy i inne urządzenia, które mogą ulec zniszczeniu.
- Usuń z parapetów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom.
- Uprzątnij z obejścia przedmioty mogące narobić szkody (porwane przez wiatr).
- Zapewnij sobie odpowiednią ilość zapasowych/awaryjnych źródeł światła, takich jak latarki elektryczne (baterie do latarek i odbiorników radiowych) czy świece.
- Sprawdź stan apteczki pierwszej pomocy i zaopatrz się w niezbędne materiały i leki.
- Przygotuj rzeczy, które mogą być potrzebne w czasie ewakuacji, tj. dokumenty, odzież, żywność, leki, polisę ubezpieczeniową, wartościowe rzeczy.

Podczas wichury, silnych wiatrów

- Nie wychodź na zewnątrz, jeżeli nie jest to absolutnie konieczne.
- Schowaj się w środkowych i najniższych partiach budynku z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi.
- Znajdując się poza domem, poszukaj bezpiecznego schronienia, do czasu aż wichura przejdzie. Nie zatrzymuj się pod trakcjami elektrycznymi, drzewami i planszami reklamowymi.
- Wyłącz głównym wyłącznikiem prąd i gaz – ograniczy to niebezpieczeństwo powstania pożaru.

Po przejściu wichury

- Udziel pierwszej pomocy rannym i poszkodowanym osobom.
- Unikaj leżących lub zwisających przewodów elektrycznych.
- Ostrożnie wchodź do swojego domu.
- Sprawdź instalacje (gazową, elektryczną, wodociągową i ściekową).
- Jeśli masz ubezpieczone nieruchomości, wykonaj zdjęcia zniszczeń domu i wyposażenia – zyskasz materiał pogładowy dla ubezpieczyciela.

MRÓZ

Jeśli w trakcie silnych mrozów zauważysz kogoś, kto wygląda na osłabionego, zainteresuj się tą osobą. Możesz jej udzielić pierwszej pomocy lub poinformować odpowiednie służby ratownicze. Zadzwoń pod numer **112** lub **998, 999, 997**.

W trakcie mrozów stosuj 10 poniższych zasad, a zima będzie dla Ciebie bezpieczną i przyjemną porą roku

- ❑ Ubieraj się ciepło. Zakładaj kilka warstw odzieży tak, by łatwo było je zdjąć, np. sweter, gdy się spocisz w trakcie wysiłku. Załóż kalessony lub rajstopy, ciepłą kurtkę z kapturem, czapkę, szalik, rękawiczki. Załóż nieprzemakalne buty.
- ❑ Nie wychodź na mróz głodny. Przed wyjściem zjedz kaloryczny posiłek. Możesz zabrać ze sobą termos z gorącą herbatą.

- ❑ Nie spożywaj alkoholu. Jego wypicie przyspiesza krążenie, a w konsekwencji zwiększa wymianę ciepła między organizmem a otoczeniem i doprowadza do szybkiego wychłodzenia ciała.
- ❑ Zabezpiecz przed mrozem skórę twarzy i rąk, smarując je tłustym kremem. Nie używaj kremu nawilżającego!
- ❑ Powiedz komuś (rodzinie lub obsłudze w schronisku, pensjonacie, hotelu), dokąd idziesz. Oszacuj, jak długo Cię nie będzie i poinformuj o tym kogoś, kto ewentualnie zgłosi Twoje zaginięcie. Zimą chodzi się znacznie wolniej! W dodatku łatwiej zabłądzić (przysypane śniegiem ścieżki). Nie zapomnij odmeldować się po powrocie, by uniknąć niepotrzebnych alarmów.
- ❑ Na zimowe wycieczki nie wybieraj się sam. W grupie jest bezpieczniej.
- ❑ Nie forsuj się. Idąc w grupie w głębokim śniegu, należy zmieniać co jakiś czas osobę prowadzącą. Torowanie drogi (przecieranie szlaku) jest bardzo męczące.

- Kiedy popsuje się pogoda, a poczujesz się zmęczony, głodny lub zacnie Ci coś dolegać, nie wychodź na zewnątrz. Zimą nie ma żartów.
- Odmrożone palce możesz włożyć pod strumień zimnej lub letniej wody.
- W przypadku dużych odmrożeń udaj się do lekarza.

Zima to ŚNIEG, który leży wszędzie... także na Twoim dachu

Śnieg na dachu jest zimą zjawiskiem tak powszechnym, że praktycznie nie zwraca się na niego uwagi. Niestety, często stanowi groźne obciążenie dla konstrukcji nośnej dachu. Jeden metr sześcienny puchu śniegowego waży do 200 kg, śniegu mokrego 700-800 kg, a lodu ok. 900 kg.

Mokry śnieg jest cięższy od białego puchu. Śnieg zalegający na dachu może być przyczyną tragedii, zwłaszcza gdy nie usuwa się go z dachów płaskich i dużych.

Niebezpieczne dla zdrowia i życia są także lodowe sople i nawisy śniegowe. Trzeba je usuwać na bieżąco, by nie stanowiły zagrożenia dla ludzi.

Prawo nakłada na administratorów i właścicieli budynków określone obowiązki.

Za właścicieli obiektów budowlanych są uważane nie tylko osoby czy firmy, które dysponują wyłącznym prawem własności, ale też współwłaściciele, użytkownicy wieczysti oraz instytucje mające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu.

Jeśli podmiot, który włada obiektem nie dopilnuje usunięcia śniegu z dachu, może spodziewać się mandatu lub nawet zamknięcia obiektu. Właściciele i zarządcy obiektów o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² oraz obiekty budowlane o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m² mają obowiązek przeprowadzenia dwa razy w roku kontroli stanu technicznego swoich obiektów. Inspektorzy Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego oraz strażnicy miejscy sprawdzają, czy przestrzegane jest prawo.

Właściciele, zarządcy i administratorzy budynków są zobowiązani przez ustawę Prawo budowlane do usuwania z dachów śniegu i lodu. W czasie odwilży nawet kilkucentymetrowa warstwa śniegu robi się ciężka i często zamienia się w lód. To zjawisko bardzo niebezpieczne dla konstrukcji dachów płaskich, pokrywających np. hipermarkety, hale produkcyjne lub hale wystawiennicze.

Zgodnie ze wspomnianą ustawą, właściciel lub zarządca jest zobowiązany do zapewnienia bezpiecznego użytkowania obiektu budowlanego w razie wystąpienia zdarzeń mających lub mogących mieć wpływ na uszkodzenie obiektu lub bezpośrednio zagrożenie takim uszkodzeniem, które może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, mienia oraz środowiska.

Do zdarzeń tych należą: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, pożary lub powodzie.

Przypomnijmy, że zimą 2006 r. zaniedbanie w odśnieżaniu hali na Śląsku w istotny sposób przyczyniło się do zawalenia dachu pod ciężarem śniegu w trakcie trwającej tam wystawy. W wyniku katastrofy zginęło 65 osób, a ponad 140 zostało rannych.

UPAŁ

Zbyt intensywny wysiłek w czasie gorącego dnia, spędzanie długiego czasu na słońcu albo za długie przebywanie w przegrzonym miejscu może spowodować uraz termiczny. Może on przybrać postać oparzenia słonecznego lub przegrzania.

Oparzenie słoneczne

Przejawia się zaczerwienieniem i bolesnością skóry, możliwe jest swędzenie, wystąpienie pęcherzy, gorączka, ból głowy.

Pierwsza pomoc: weź chłodny prysznic, użyj mydła, aby usunąć olejki, kremy. Miejsca poparzone polewaj dużą ilością zimnej wody. Jeżeli na skórze wystąpią pęcherze – zrób suchy, sterylny opatrunek i udaj się do lekarza.

Przegrzanie

Organizm sygnalizuje je osłabieniem, zawrotami głowy, pragnieniem, nudnościami, wymiotami, kurczem mięśni (zwłaszcza nóg i brzucha), utratą przytomności.

Pierwsza pomoc: połóż poszkodowanego w chłodnym miejscu (nogi unieś na wysokość 20-30 cm). Poluzuj mu ubranie. Użyj zimnej, mokrej tkaniny jako okładu do obniżenia temperatury ciała. Następnie energicznie wachluj, aby zwiększyć ruch powietrza lub, jeśli to możliwe, włącz wentylator. Podawaj do picia chłodne napoje. Pamiętaj, że taka osoba może wymagać pilnego wezwania pomocy medycznej. W przypadku utraty przytomności przy wyczuwalnym oddechu i tętnie, ułóż poszkodowanego na boku (najlepiej w pozycji bocznej bezpiecznej). Natomiast, jeżeli oddech i krążenie nie są wyczuwalne najpierw wezwij pogotowie ratunkowe, następnie rozpocznij resuscytację krążeniowo-oddechową.

W czasie upału:

- Utrzymuj chłodne powietrze wewnątrz pomieszczeń przez stosowanie żaluzji lub rolet w drzwiach i oknach lub zacienienie ich zasłonami, tkaninami.
- Przebywaj wewnątrz pomieszczeń tak długo, jak to możliwe. Jeśli w budynku brak jest klimatyzacji, znajdź sobie miejsce na jego najniższym poziomie, poza zasięgiem światła słonecznego.
- Spożywaj zbilansowane, lekkie posiłki.
- Pij regularnie duże ilości wody.

- ❑ Nie pozostawiaj (nawet na przysłowiową chwilę) w zamkniętym samochodzie dzieci i zwierząt. Wewnątrz nagrzanego samochodu temperatura jest dużo wyższa, niż na otwartej przestrzeni i może osiągnąć nawet 70°C.
- ❑ Ogranicz spożywanie napojów alkoholowych. Mimo że piwo i napoje alkoholowe zdają się zaspokajać pragnienie, to w rzeczywistości powodują odwodnienie organizmu.
- ❑ Ubieraj się w luźne, przewiewne rzeczy w jasnych kolorach, zakrywające możliwie największą powierzchnię skóry (jasne rzeczy odbijają ciepło i promieniowanie słońca).
- ❑ Noś jasne nakrycia głowy, które będą skutecznie chronić twarz i głowę przed nadmiernym nagraniem.
- ❑ Unikaj zbyt długiego nasłonecznienia.
- ❑ Używaj kremów z odpowiednimi filtrami, by chronić skórę przed szkodliwym promieniowaniem.

Podczas upałów występuje zwiększone zagrożenie pożarowe. Przebywając w lesie, na podsuszonych łąkach czy ścierniskach, zachowaj szczególną ostrożność i nie rozpalaj ognia!

XIV. Spalony las nie szumi

Laasssssss... Słyszysz jak szumią drzewa? Są nam niezbędne do życia. Oczyszczają powietrze i produkują tlen, bez którego człowiek nie jest w stanie przeżyć. Jednak lasy są nie tylko fabryką tlenu, chroniącą nas przed zatruciem gazami przemysłowymi. Zatrzymują i chłoną wodę – jako naturalne zbiorniki retencyjne w dużej mierze zapobiegają powodziom. Poza tym dostarczają drewno, grzyby, zioła, są ostoją dla różnych gatunków roślin i zwierząt. Są piękne. Cisza, świeże powietrze i wspaniałe krajobrazy pozwalają wypocząć i koją skołatane nerwy.

Las to bezcenne dobro, o które musimy wspólnie zadbać. Nie ma chyba nic piękniejszego niż zapach lasu i jego szum. Niestety, spalony las nie szumi...

Na terenach leśnych jesteśmy zobowiązani do przestrzegania określonych przepisów dotyczących bezpieczeństwa pożarowego, m.in. ustawy o lasach, ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, obiektów budowlanych i terenów. Ponosimy odpowiedzialność za szkody, które powstaną na skutek nieodpowiedniego zachowania się w lesie.

Bezwzględnie przestrzegaj zakazu wstępu do lasu, zwłaszcza w czasie suszy! Każdy zakaz ma swoje uzasadnienie. Nie ignoruj go!

Przebywając w lesie, przestrzegaj kilku ważnych zasad

- Palenie ognisk w lesie i jego pobliżu jest zabronione!
- Staraj się nie palić w lesie papierosów, a gdy już to zrobisz: upewnij się, że dobrze zgasiłeś zapałkę i niedopałek.
- Nie wyrzucaj butelek: dno butelki działa jak soczewka, która może skupić promienie słoneczne i wywołać pożar.
- Jeżeli poruszasz się samochodem, zostaw go na parkingu, a dalej idź pieszo: katalizator w samochodzie nagrzewa się do wysokich temperatur i z łatwością może zapalić poszycie leśne.
- Zwróć uwagę na dzieci: czy nie bawią się w sposób, który może spowodować pożar.

Jeśli zauważysz pożar... Niezwłocznie poinformuj o tym straż pożarną!

Dzwoniąc pod numer **112** lub **998**, pamiętaj o:

- podaniu miejsca pożaru,
- poinformowaniu czy pożar rozprzestrzenia się gwałtownie, czy nie zagraża np. budynkom, drogom, liniom kolejowym,
- określeniu sposobu dojazdu do miejsca pożaru (jeżeli jest to możliwe),
- podaniu swoich danych personalnych,
- podaniu numeru telefonu, z którego dzwonisz.

Jeśli uznasz, że jesteś w stanie ugasić pożar, zrób to! Pamiętaj jednak o swoim bezpieczeństwie oraz bezpieczeństwie innych osób! Jeśli uznasz, że samodzielne gaszenie jest dla Ciebie oraz innych zbyt ryzykowne, natychmiast ewakuuj się w bezpieczne miejsce.

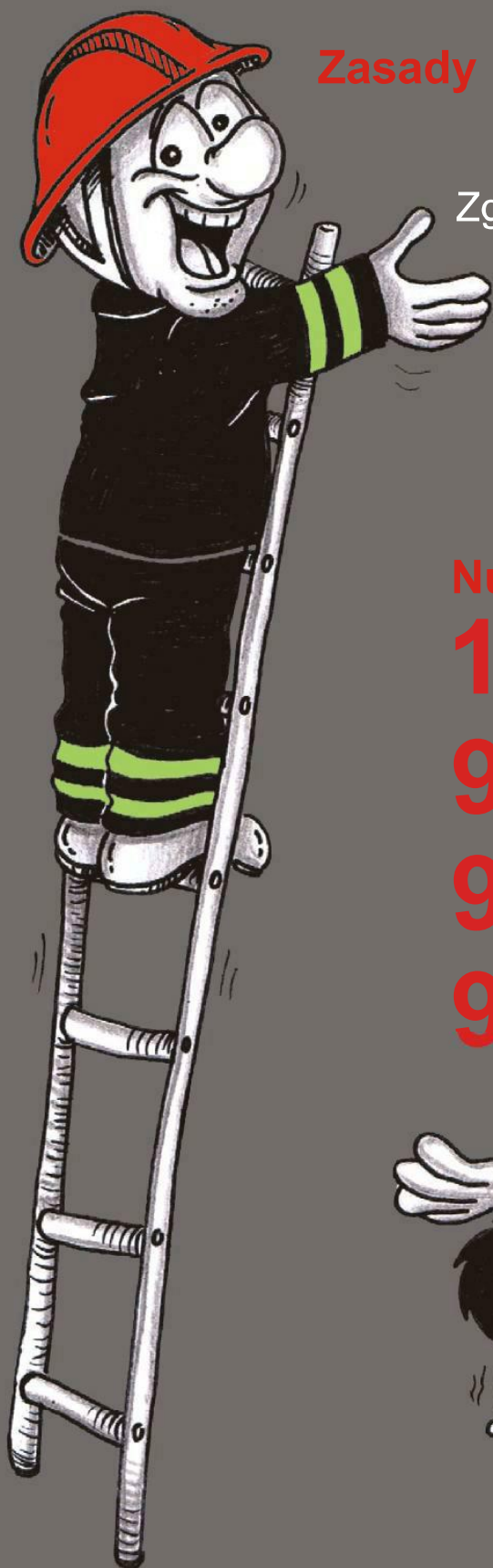

Do gaszenia pożaru poszycia leśnego lub ściółki możesz wykorzystać łopatę, szpadel albo zielone gałęzie drzew liściastych.

Spróbuj zainteresować pożarem inne osoby – razem łatwiej działać.

Bądź bohaterem, jednak nie za wszelką cenę!

Dlaczego poradnik?.....	3
I. Bo gdzie lepiej niż w bezpiecznym i ciepłym domu?.....	4
II. Moja bezpieczna kuchnia.....	10
III. Pożar w mieszkaniu – co robić?.....	12
IV. Ewakuuj się, a nie tylko uciekaj!.....	16
V. Czujki w Twoim domu.....	18
VI. Gaśnica – zanim przyjedzie straż pożarna.....	20
VII. Żeby czad nie zaprowadził Cię na drugi świat.....	22
VIII. Aby choinka się świeciła, a nie paliła.....	24
IX. Fajerwerki – wystrzałowo, a nie wybuchowo.....	26
X. Co w trawie piszczy? Nie wypalaj traw!.....	28
XI. Płonie, płonie stodoła... oby tylko w piosence.....	30
XII. Kochasz dzieci – nie pal śmieci.....	32
XIII. Dobre rady na złą pogodę.....	34
XIV. Spalony las nie szumi.....	42

Zasady prawidłowego zgłaszania zdarzenia

Zgłaszając telefonicznie zdarzenie, powiedz:

1. Co się stało.
2. Gdzie zdarzenie ma miejsce.
3. Czy są osoby poszkodowane, zagrożone (określ w miarę możliwości ich liczbę).
4. Powiedz, jak się nazywasz.
5. Podaj numer telefonu, z którego dzwonisz.

Numery alarmowe:

112 Centrum Powiadamiania Ratunkowego

998 Państwowa Straż Pożarna

999 Pogotowie Ratunkowe

997 Policja

